

PALESTINA

Kapacitet Palestine da se prilagodi svim uticajima klimatskih promjena je ograničen zbog njene limitirane kontrole i pristupa prirodnim resursima, posebno zemljištu i vodi, kao rezultat ograničenja i diskriminatornih politika koje je nametnuo Izrael.

Stanovništvo: oko otprilike 5,159,076 (2020);

Godišnji porast stanovništva: 2,5 % (2021);

Površina: ukupno 6.020 km²;
od toga voda: 3,5%;

Klima: pretežno istočnomediterranskog tipa; topla do vruća, suva ljeta i blage, kišne zime. Različite klimatske zone, u kombinaciji sa svojim geografskim položajem u blizini Afrike, Azije i Evrope, učinili su Palestinu istorijski bogatom biodiverzitetom.

BDP: 18,04 milijarde USD (2021.)

Ekonomija: Poljoprivreda predstavlja glavni sektor, koji formalno zapošljava 13,4% stanovništva (i oko 90% neformalno) i predstavlja 21% ukupnog izvoza. Masline (i njihovi derivati u hrani, sapunu, gorivu i zanatima) su osnovna namirnica u palestinskim domovima, a sektor maslina doprinosi 15% ukupnog poljoprivrednog prihoda.

UTICAJI KLIMATSKIH PROMJENA

▶ Tokom posljednjih 30 godina, **srednja temperatura** u regionu Bliskog istoka (Izrael, Jordan, Liban, palestinske teritorije i Sirija) **značajno je porasla po stopi od 0,4 stepena po deceniji**. Istovremeno, padavine su **smanjene**.

▶ Preovlađujući klimatski trend **rasta temperatura i opadanja padavina** dovodi do **(ne)dostupnosti vode**, što utiče na **poljoprivrednu proizvodnju** na West Bank i **proizvodnju zimskih usjeva** u pojasu Gaze. Ovo dolazi uz sistemsku i dugoročnu diskriminatornu politiku Izraela, koja je imala razarajući uticaj na pristup Palestinaca sigurnoj i pitkoj vodi.

Pročitajte više o prilagođavanju Palestine na klimatske promjene tokom okupacije koja je u toku [OVDJE](#) i [OVDJE](#).

Stabla maslina u Palestini smatraju se jednim od glavnih poljoprivrednih proizvoda u zemlji, međutim, produktivnost usjeva maslina posljednjih godina u stalnom opadanju zbog visoke temperature i nedostatka padavina. Ovdje pročitajte svjedočanstva maslinara Hussam Youssefa [OVDJE](#) i Ramadan Ishtewi [OVDJE](#).

Borba za samoopredjeljenje u suočavanju s klimatskim promjenama je dokumentarni film, koji prikazuje stvarnost prilagođavanja klimatskim promjenama na okupiranoj palestinskoj teritoriji, u kontekstu dugotrajne izraelske okupacije. Pogledaj [OVDJE](#).

Kriza vode je posebno problematična u Gazi jer nema raspoložive površinske vode i oslanja se isključivo na podzemne vode. Procjenjuje se da zbog salinizacije i kontaminacije 96,2% vode za domaćinstvo iz vodonosnog sloja Gaze nije bezbedno za piće bez tretmana. Opisano je pet priča o stanovnicima Gaze koji žive u ovoj stvarnosti [OVDJE](#).

PREDVIĐENE KLIMATSKE PROMJENE

Povećana temperatura

Ekstremne poplave i suše

Porast nivoa mora

Klimatske promjene su imale veliki utjecaj na način života Palestinaca. Anwar Samara je odgovorio na neka od naših pitanja o promjenama u Palestini u videu [OVDJE](#).

Globalno zagrijavanje će nesumnjivo pogoršati nuspojave dugotrajne okupacije, ali sama okupacija već pogoršava posljedice globalnog zagrijavanja. Kako ovo mijenja život palestinskih farmera može se pročitati u svjedočenju Fareeda Taamallaha [OVDJE](#).

KLJUČNI UTICAJI NA KLIMU

Sigurnost hrane

Dostupnost vode

Energetika i infrastruktura

Javno zdravlje

Obalna područja

- ▶ Godišnje stope padavina će se **vjerovatno smanjiti** za 20% do 2050. godine i mogu doseći smanjenje od 35% do 2100. godine sa **povećanim rizikom i dužinom ljetnih suša**. Između 2031.-2060. godine većina suša će biti klasifikovana kao **ekstremne suše**.

- ▶ Zbog povećane vjerovatnoće **intenzivnih, kratkih perioda padavina**, velike su vjerovatnoće iznenadne poplave. Trenutno postojeća infrastruktura nije u stanju da izdrži obilne padavine, što bi moglo dovesti do **poplava u urbanim područjima dijelom zbog neadekvatnih sistema odvodnje i kanalizacije**.
- ▶ Salinizacija izvora slatke vode već dovodi do smanjene dostupnosti vode za piće. **Predviđa se da će nivo mora duž obale Gaze porasti** za 0,1 metar do 0,4 metra do 2100. godine, što će znatno pogoršati prodor slane vode u ionako ugroženi obalni vodonosnik. Očekuje se da će to dodatno naštetiti niskoj obalnoj poljoprivredi i ugroziti sigurnost hrane u ionako ranjivoj enklavi.

KLIMATSKE PROMJENE I PRISILNE MIGRACIJE U PALESTINI

Godine okupacije i blokade ostavile su većinu stanovništva ovisnom o međunarodnoj pomoći, dok kontinuirane unutarpalestinske podjele služe za pogoršanje humanitarne krize i krize pružanja usluga na terenu. Zaista, milioni Palestinaca danas su već izbjeglice koje se u velikoj mjeri oslanjaju na pomoć humanitarnih organizacija.

Iako ne postoje službeni podaci o Palestini i klimatskim migracijama iz zemlje, njeno

stanovništvo je preživjelo sve akutnije ekološke ranjivosti koje se mogu samo pogoršavati kako se vodonosnici podzemnih voda iscrpljuju, a razvoj infrastrukture spor zbog tekuće okupacije. Dodatno pitanje vezano za klimatske migracije i slučaj Palestine je šta se dešava kada migracija nije opcija za zajednice koje se bore u palestinskim eksklavama kao što je pojas Gaze, gdje je ljudima spriječeno da napuste teritoriju za početak.

"Borba za klimatsku pravdu za sve direktno je povezana sa palestinskom borbom. Palestina je pitanje klimatske pravde", piše Abeer Butmeh (Prijatelj Zemlje Palestine) u svjedočenju [OVDJE](#).

"Mislim da su klimatske promjene i okupacija zajedno zagorčale živote Palestinaca i natjerale mnoge od njih da se presele iz područja C u druga područja. Sa klimatskim promjenama potrebno je usvojiti nove propise i drugačiju infrastrukturu [...] U našem slučaju, okupacija sve kontroliše i odbija da daje dozvole za bunare, za struju, pa čak i za solarne panele. To dovodi do toga da mnogi ljudi pređu iz područja C (pod potpunom izraelskom kontrolom) u područje A (pod djelomičnom izraelskom kontrolom)", objašnjava Fareed Taamallah u kratkom intervjuu o tome kako klimatske promjene i okupacija mijenjaju živote ljudi u Palestini. Možete pročitati [OVDJE](#).